

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Velika noč.

Naravna je postava, da ima v sebi vse, kar živi, že kal smrti in propadanja. Cvetka zraste in cveti nekaj tednov in se bo posušila. Drevo raste leta in leta in da bi rastlo tisočletja kakor Abrahamov hrast v Sveti deželi, končno se bo začelo sušiti in se bo porušilo. Učenjaki so razmotrivali to vprašanje. Zakaj rastemo in zakaj umiramo? In prišli so do sklepa: v živem bitju delujejo dvojne moči: življenske, ki mu dajejo rast, in druge moči, ki bitje razkrajajo. V mladosti so življenske moči močnejše, in tedaj otrok in mladenič rasteta, potem oslabe te moči in razdirajoče dobe nadmoč: zdaj se človek stara in končno umrje. Tako je s posamnim človekom. Nekaj podobnega se godi s človeškim rodom. Človeški rod je neka naravna skupnost. Kakor staro drevo je, na katerem je vsak človek list: eden pade, drugi zraste. Življenje tega človeškega roda tudi raste in tudi pada, samo da rod ne bo umrl, dokler bo še kaj kruha na zemlji. Tudi v človeškem rodu so moči, ki ga dvigajo, ki mu dajejo zdravja in moči, in so moči, ki ga zastrupljajo in slabe. Ni dvojbe, da je bila poganska doba, doba nesrečnega propadanja. Razni narodi: Egipčani, Babilonci, Grki, Rimljani stopijo v zgodovino zdravi in močni, potem so propadli in deloma izginili, ali so vsaj izgubili svoj kulturni pomen popolnoma.

Pred tisočdevetsto leti nastopi nova pomlad, novo življenje. „Pošlji svojega Duha in se bodo prerodili in prenovilo se bo sveta obliče.“ Krščanska kultura je vzcvetela kakor rožice v pomladi, ko zasiže toplo solnce po zimskem mrazu.

Poganska doba je daleč za nami. Le učenjaki še razmišljajo, kako je neki moralo biti tedaj, ko na svetu ni bilo pravice za siromaka, ni bilo varnosti za kmeta, da bi mogel obdelovati zemljo. Ko ni bilo miru med narodi, ko so močnejši napadali slabše in jih prodajali v sužnost.

S krščanstvom se začne novi čas: doba pravice in ljubezni se začne, doba, ki proglašuje sužnja za brata, doba, ki vidi v vsakem človeku otroka božjega. Doba, ki pravi, da je treba lačnemu dajati kruha, doba, ki pravi, da smo storili Jezusu, kar smo storili najmanjšemu izmed nas.

Tudi pogan je poznal dobra dela. vsaj so v naravi utemeljena, ali obveznosti ni poznal in zato je bilo poznanje prazno in neplodovito. Krščanstvo pa stopi pred človeka v imenu večnega sodnika. Krščanstvo uči in grozi, da bo zavržen, kdor postavi ljubezni do bližnjega noče poznati.

Zmaga krščanstva se začne na velikonočni praznik. „Ako Kristus ni vstal, je prazno naše oznanje in prazna je vaša vera.“ (I. Kor. 1, 5.) Zato se je stara krščanska doba velikonočnega praznika toliko veselila in je vriskala v spomin, da je Gospodovo vstajenje strmoglavilo vse ugovore, ki si jih more izmisliti človeška prefriganost. Tako razumemo velikonočno pridigo sv. Avguština, pred 1500 leti jo je govoril: „Velikonočni dan se je hudiču vzela kraljevska oblast, razjasnila se je svetu skrivnost Gospodovega življenja. Božji odlok zoper nas se je razveljavil. Strla so se peklena vrata. Rešili so se, ki so bili zvezani, oprostili jetniki, slepci so spregledali, neuki obdarili z znanjem. Krutež je postal usmiljen, grešniku se je dalo odpuščanje grehov, spravili so se sovražniki. Popravila se je zmota, razjasnila resnica. Iz izgubljenih so se zbrali otroci božji. Ošabnost se je strla, ponižnost dvignila, siro-

maki so obogatili, bogatini se izčrpali. Odpravila se je nesramnost in čistost je prišla do časti. Strla in rešila se je sužnost in narodom vrnila svoboda. Pregnala se je tema, zloba se je ožigosala in sčistilo se je, kar je bilo poprej motnega. S prestola se je vrgel satan in pekel izpraznil. Gospod Jezus Kristus se je izkazal pravega sinu božjega in izkazalo se je, da so last božja nebesa, zemlja in pekli!“

Ako se je s krščansko vero dvignil svet, se bo ta, v kolikor vera propada, zopet pogrezal v nesrečo poganstva. Koder ni ljubezni in pravice, se bo raj izpreminjal v solzno dolino. Nemogoče je, da bo srečen narod, ki podira cerkve in mori ljudi, ker molijo. Nemogoče je, da bi bil narod srečen, ki ne pozna čistosti in poštenja. Razuzdanost se bo razpasla kakor neobvarovani ogenj in bo požrla vsaktero blagostanje.

Tudi v naših krajih propada krščansko življenje: ruši se zakon, podlaga reda in predpogoj dobre otroške vzgoje. Morijo se nerojeni otroci brez strahu in sramu. Mladi ljudje zapuščajo dom svojih staršev in žive v konkubinatih in država jih morebiti še podpira, ko daje „tovarišicam“ iste pravice kakor zakonskim materam. Iz nekdanj verskih krajev kakor Železna Kapla, se vsipajo komunisti, kadar je v Celovcu upati kake rabuke, med našimi vernimi Slovenci se zbirajo otroci za rdeče sokole! Obenem pa propada kmet, propada trgovec, pogrezamo se v dolgove in danes ne vemo, kaj še pride jutri groznega.

Kako si bomo pomagali?

Nezdrave razmere. — Drugi zvezni proračun. — Pariz in Basel. — 40 milijonov S letno hočejo inozemski upniki Kreditnega zavoda od države. — Iskanje novih dohodkov. — Zvezno uradništvo ima vedno prvo besedo.

Splošno se pravi, da živimo Avstrijci preko razmer, ker se ne moremo vživeti v položaj, ki je nastal po svetovni vojni. Prej je nemška manjšina gospodovala nad slovansko večino in Slovani so tlačanili, Nemci pa so razkošno živeli. V takih slučajih se je res težko vživeti v dani položaj. Dejansko smo živeli preko razmer: ogromno število uradništva, drag upravni aparat, drage neizplačljive investice itd. V zadnjem času je zapihal drug veter in vlada je začela zavirati pri izdatkih, ker je sila velika.

Dosedanji zvezni dohodki namreč kažejo, da se letos v zvezni proračun vpostavljen vsota dohodkov ne bo dosegla. Na eni strani znižanje dohodkov, na drugi strani zvišanje izdatkov. Dve postojanki ogrožata proračun: zvezna železnica in brezposelnost. Primanjkljaj zvezne železnice bo znašal letos predvidoma 100 milijonov S. Brezposelno skrbstvo bo zahtevalo 40 milijonov S več. Za to je treba kritja. Tega bi se vlada rada iznebila in razmišlja o samostojni organizaciji za brezposelno zavarovanje.

Finančni minister je izdelal dodatni proračun, ki je za 100 milijonov S nižji od sprejete. Če so se zmanjšali dohodki, se morajo znižati tudi izdatki, ker s posojili je velika težava. Kreditni zavod je za državo tudi težko breme. Pri tem zavodu je udeleženi 126 inozemskih bank s 440 milijoni S. In država je prevzela jamstvo.

Vlada išče izhod in ministri romajo. Predsednik Narodne banke dr. Kienböck je bil v Parizu in Baslu ter je ob povratku povedal, da bo finančni odbor Društva narodov razpravljal o avstrijskem vprašanju v zvezi s finančnimi vprašanji drugih držav. Dr. Kienböck

In vendar ne smemo in nočemo obupati. Proti mrazu je treba ognja in toplote, proti verski mlačnosti je treba verske gorečnosti. V gospodarski sili je treba dela in varčevanja. Treba se je boriti proti brezdelju. Vsaj ni res, da bi dela ne bilo; ali od delodajalca se preveč zahteva, ko nima, da bi plačal, seve tudi dela dajati ne more. Od kmeta naj se ne zahteva več, nego more plačevati! Oblasti, ljudski zastopniki morajo nehati nabavljati stvari, ki jih plačati ne moremo. Proti nesramnosti v mestih in že tudi po vaških cestah je treba odločnega odpora. Otrokom je treba skrbne vzgoje; mladina se mora učiti, kako se naj starše in predstojnike spoštuje. Z delavcem bodimo pravični, s siromaki usmiljeni! Ne obupujmo, ali rok ne smemo polagati na naročje. Življenje človeka tepe, če se je oddaljil od poti, ki mu jo kot edino pravo kažete vera in narava. Spoznajo, da niso vse novotarije kaj prida! Živimo, kakor so živeli naši starši še pred 50 leti! Živimo verni, delavni, varčni, pravični, in stari dobri časi se bodo vrnili. Zanimajmo se bolj ko do zdaj za javna vprašanja, berimo dobre časnike, varujmo se slabih in poslušajmo tiste, ki so poklicani, da nam kažejo pot iz današnje zmede! Stara vera svoje moči ni izgubila, držimo se je vseskozi in na svetu bo vzmetelo novo blagostanje, ker Tisti, ki je na veliko noč vstal od mrtvih, ne umre in njegove besede ne bodo preminile do konca dni.

sicer pravi, da je povsod naletel na živahno razumevanje našega položaja.

Manj srečen je bil menda van Hengel, ki je šel v Pariz in Basel s posebnim načrtom

Mleko?

Da —
ali samo s

Kathreiner-jem.

Tako se trikrat lažje prebavi, — to ugotavlja znatnost!

...dober in vendar tako poceni!

naše vlade. Vlada bi rada, da bi inozemski upniki črtali 40 odstotkov posojil Kreditnemu zavodu, ostanek pa izpremenili v 5 odstotno obligacijsko posojilo, vračljivo v 40 letih. Upniški odbor se za ta predlog ni mogel navdušiti. Pri kapitalu inozemski upniki nočejo popustiti, pač pa so pripravljeni dovoliti, da se znižajo obresti na 2 in pol do 2 odstotka. Po tem bi morala naša država vrniti letno 40 mi-

lijonov S. Vlada razmišlja o tem, ali naj predlog sprejme ali ne.

Višji izdatki zahtevajo višje dohodke. Naravnost čuditi se moramo, kako je vlada iznadljiva, ko je pri nas že vse posredno ali neposredno pretirano obdavčeno. Misli zvišati carino na vino, kavo in čaj, razpisati notranje posojilo, ki naj bi dalo 300 milijonov S; dalje namerava izplačevati plače državnim uradnikom v dveh mesečnih obrokih, znižati pokojnine v inozemstvu živečim upokojencem za 10 do 20 odstotkov, znižati provizije trafikantom, če znaša denarni promet preko 48.000 S v letu, za 1 do 1.5 odstotka. Iz tega sledi, da so državne blagajne dosti prazne.

Kadar se govori o kakšnem znižanju, tedaj so državni uradniki prvi, ki protestirajo. Tako so tudi sedaj izjavili, da se izdatki lahko znižajo, ali ne na račun uradništva.

Podunavska zveza. Tardieu napenja v Ženevi vse sile, da bi prišlo do podunavske gospodarske zveze. Nekateri države sprejemajo načrt ugodno, druge neugodno, tretje prihajajo z novimi načrti, četrte zopet pravijo, da brez veselja ne pojde. V Ženevi so se v zadnjem času sporazumeli, da se bodo pogajanja vodila diplomatskim putem. Nameravan je najprej sestanek veselih, potem pa sestanek veselih s podunavskimi državami. Rešiti je pač treba veliko vprašanj gospodarskega značaja, rešiti pa je tudi vprašanje denarne pomoči, ki naj bi se nudila potom Društva narodov. Kredite more dati v sedanjem času seveda samo Francija, ker državne in zasebne blagajne vseh drugih držav so takorekoč prazne. Razpravljati bo treba o skupni valuti. Zdi se, da Jugoslavija ni posebno naklonjena tej zvezi, ker ji ne more nuditi omiljenja gospodarske krize. V senatu je govoril senator Hribar o tem vprašanju, ki je izjavil, da se pri tem ne gre toliko za rešitev agrarnega vprašanja, kakor za rešitev onih dveh držav, ki sta izšli iz svetovne vojne okrnjeni in se ne moreta znajti v novo nastalem položaju. Dunaj in Budimpešta sta kot središči dveh nekdanj gospodujočih narodov živela razsipno in se danes ne moreta znajti. Če se hoče obnoviti nekdanji avstro-ogrski nestvor, potem je bolje, da se Jugoslavija odreče vsakemu sodelovanju. Tudi izjave jugoslovanskih ministrov niso ugodne. Saj se tudi pri nas presoja zadeva zelo pesimistično. Najraje bi avstrijski Nemci pač prišli pod prusko pikelhavbo, ali kaj nam more tudi nuditi Nemčija? Tako ne preostane drugega, kakor da mirno čakamo na razvoj dogodkov.

Bolgarski gospodarski položaj je v zadnjem času študiral posebna komisija. Zastopnik Anglije je izjavil, da je gospodarski položaj sicer slab, vendar še boljši nego v drugih podunavskih državah. Čudno pa je, da je Bolgarska kljub temu sledila vzgledu Madžarske

in ustavila odplačila posojil. Finančni odbor Društva narodov je na zadnjem zasedanju v Parizu razpravljal tudi o bolgarskih dolgovih in prišel do prepričanja, da Bolgarska lahko plačuje. Vlada je nato sklenila moratorij in ustavila plačilo obresti predvojnih in povojnih dolgov. To pa vsled težkoč Narodne banke, ki ima samo še 120 milijonov levov deviznega zaklada. 15. t. m. zapadli obrok 38 milijonov levov se ne izplača. Moratorij velja tako dolgo, dokler Društvo narodov ne dovoli olajšav.

Mandžurijo so zasedli Japonci in napravili iz nje republiko. Z njo so zadovoljni Japonci, niso pa zadovoljni Kitajci, to je domače ljudstvo. Nezadovoljstvo raste in že so izbruhnili nemiri. Kitajsko vojaštvo v Mandčuli je ubilo japonskega poveljnika, je plenilo trgovine in v drugih krajih je zasedlo mesta, zaplenilo veliko japonskega orožja in hoče braniti kraje. Tedaj novo klanje. Amerika ne namerava priznati nove mandžurske republike, ker je podpisala pogodbo o nedotakljivosti kitajskih meja. Gospodarski položaj Japonske je skrajno slab in stoji pred polomom. Že lani je moralo 193 bank zapreti svoje blagajne in vsa vladna pomoč ni izdala ničesar. Zunanja trgovina je vsled kitajskega bojkota zastala popolnoma in brezposelnost je ogromna. Poleg tega so izdatki za vojskovanje strašansko visoki. Zato se je pričela Japonska pogajati s Kitajsko in se je sklenila začasna pogodba: Kitajci ostanejo v sedanjih postojankah, Japonci pa se umaknejo iz zasedenega ozemlja okrog Šanghaja. Tej začasni pogodbi bo sledila konferenca okrogle mize. Postopanje Japoncev vendar uči, da je treba sprejeti take vesti s pridržkom, ker jim ni zaupati.

DOMAČE NOVICE

Vesele in srečne
VELIKONOČNE PRAZNIKE
vošči vsem
uredništvo lista.

Volilno gibanje.

Kolikor vemo, so nemške stranke prav pridno na delu pri agitaciji za občinske volitve. Občinske volitve so za nas velikega pomena, ker more priti v občinskem svetu do veljave tudi beseda naših občinskih svetnikov, ozir. more odločevati v korist splošnosti. Na podlagi razmerja občinskih svetnikov pa se sestavljajo tudi krajni šolski sveti. In tukaj je važno, da o šoli ne bodo odločevali sami svobodomislec. Pa tudi naši občinski in vaški zaupniki so pridno na delu, ker časa je samo še en mesec. Izkušnja kaže, da so javni shodi sicer

rabljajo nojeva jajca pri cerkvenih obredih. Ta jajca se pestro poslikajo in služijo za okinčanje cerkve in doma. Na obeh koncih se nahaja stih iz korana (mohamedanskega sv. pisma); v sredi pa je slika pokrajine ob Nilu: v ospredju je mala jadrenica, v ozadju pa se dviga mogočna piramida s skrivnostno sfingo ob vzhodu.

S piruhi so združene različne navade, vraže in igre. Ponekod je ljudstvo mnenja, da ozdravi jajce, ki se izleže na veliki četrtek, vsako bolezen, ter da menjavajo piščeta, ki se izložejo iz takih jajc, vsako leto spomladi svoje perje.

Na Ogrskem se piruhi hranijo kot zdravilo zoper zobobol.

Istotako polože rdeč piruh, koprivo in srebrn denar v vodo: kdor se umije s to vodo, postane tekmo leta in dan rdeč (zdrav) kakor piruh, močan kakor kopriva, bogat in srečen.

Na Češkoslovaškem menijo, da vidi obraze vseh vaških čarovnic, kdor pogleda na veliki četrtek ali petek skozi jajce. Vsaka čarovnica drži v roki kos slanine namesto mašne knjige, na glavi pa nosi veliko vedro. V Sloveniji potresejo jajče lupine okrog hiše, da obvarujejo hišo pred kačami, ki se začno prebujati iz zimskega spanja.

Tudi zakopljejo lupine velikonočnih piruhov v zemljo, da bi dobro obrodila.

Skoro povsod so ljudje mnenja, da leže velikonočno jajce — divji zajec. Zakaj? Tega ni znal še nihče razjasniti.

dobri, vendar je veliko važnejše podrobno delo od osebe do osebe.

Naš strankin program je znan. Program temelji na katoliškem svetovnem naziranju, ki nas druži v času pritiska svobodomiselnosti. Druži nas tudi naš slovenski materinski jezik. Vse, kar govori doma v družini slovenski, spada med naše volilce!

Razne stranke se nam bodo skušale približevati; druge bodo zopet uporabljale vsa sredstva pri agitaciji proti nam. Kadar rabijo naše glasove, se nam približujejo nazadnje pa nas tepejo. Kateri stranki moreš v sedanjem času zaupati? Nejlepša pogodba se več ne drži. Zaupati moremo samo lastni stranki, to je Koroški slovenski stranki, verjeti moremo samo našim zaupnikom, ker druge stranke nam ne želijo nič dobrega, nam še nič dobrega niso dale in tudi nikdar ne bodo dale. Sami smo bili in bomo močni! Zato priporočamo samostojno kandidature naše stranke povsod, kjer je sploh mogoča. Nemci pravijo, da je vsak kompromis gnil.

Stara stvar je, da se Slovenci med seboj radi krtačijo. Brez osebnih prepričanj nikjer ne gre. Vendar naj se o priliki volitev zapostavijo osebni prepričanja v ozadje, v ospredje pa naj stopi vseobči interes slovenske manjšine. Vsaka izguba je udarec, najhujši udarec pa izguba vsled osebnih nespornostmi. Z osebnoostmi tedaj proč, na to mesto pa dobro in stvarno delo!

Vsenemci, ki imajo drugače prav malo besede, ker imajo malo volilcev, pripisujejo občinskim volitvam vsled tega veliko važnost, ker nastopajo tudi narodni Slovenci kot samostojna stranka. Iz teh krogov tudi izvemo, da se vežejo nekatere stranke celo z narodnimi Slovenci. Take vezave bo vsenemški list o priliki javno ožigosal. Tudi to naj bo mig za samostojen nastop naše stranke.

In končno bo tu in tam mogoče nastal razdor radi uvrstitve kandidatov. Ni prijetno biti občinski svetnik, še manj župan, vendar se moremo poleg dolžnosti edino pri volitvah poslužiti tudi pravic, ki nam jih daje demokratična naša ustava. Novi volilni red pravi, da more postati občinski svetnik tudi zadnji na kandidatni listi, ako kandidati ne nehajo biti namestniki. To omenjamo vsled tega, da ne bo prepira vsled uvrstitve kandidatov.

Kjer nastopa naša stranka samostojno pod imenom „Koroška slovenska stranka“, tam bo naše osrednje vodstvo oskrbelo glasovnice.

Prihodnji številki priložimo položnice. Prejmejo jih naročniki, ki naročnine nimajo plačane naprej.

Kotmara vas. (Unikum.) Šele par mesecev imamo mi lasten poštni urad. Prej se nad dostavljanjem pošte nismo mogli pritoževati. Ko imamo sedaj pošto pred nosom, veje drug veter. Dočim smo dobivali naš list iz Vetrinja redno vsak petek, ga dobimo nekateri sedaj šele v ponedeljek zvečer. Kje drugje dostavljanje pošte boljše funkcionira. Za nas Slovence je pač vse dobro.

Blače v Zilski dolini. (Zaradi srnjaka.) V ponedeljek zvečer, dne 13. marca sta gnala dva orožnika dva naših uglednih posestnikov in dva kmečka sinova v zapore okrajnega sodišča v Šmohoru. Zadnje jesen se je namreč govorilo, da je obstreljen srnjak pobegnil čez mejo v bližnji sosedni revir. Da se je videla kri in sledovi, srnjaka pa ne. Omenjeni štirje lovci pa, da so bili tedaj na lovu. In radi take malenkosti morajo kmetje v zapor!

Loga vas. (Občinske zadeve) Dne 20. februarja je razpravljala naš občinski svet o proračunu za leto 1932. Pri tem smo ugotovili, da je glavna postojanka pri izdatkih ubožni račun, kateremu mora dodati občina iz svojih sredstev nad 10.000 S. Druga visoka postojanka v proračunu so šole; šoli v Vrbi mora izplačati občina v tem letu zopet 5660 S. Krajni šolski svet v Št. Ilju pa moramo pri tej priliki pohvaliti, ker je uvaževal žalostne razmere davkoplačevalcev in zahteva od občine le okroglih 1300 S, proti Vrbi malenkostna vsota. Proti proračunu krajnega šolskega sveta Vrba se vloži priziv, in sicer radi tega, ker je krajni šolski svet v Vrbi kupil stavbno parcelo za glavno šolo, za katero bi morala naša občina doplačati letos nad 3000 S. Primanjkljaj se krije s 150 odstotno občinsko doklado, to je

PODLISTEK

Piruh.

Med krščanskimi narodi je navada obdarovati otroke s piruhi za Veliko noč. Ta navada sega že v predkrščansko dobo. Že stari Perzijci so se o priliki praznovanja prvega pomladanskega dne obdarjali s pozlačenimi ali pobarvanimi jajci; stari Egipčani so uživali rdeče pobarvana jajca boginji pomladi na čest; Kitajci so v času pomladanskih praznikov, ki jih imenujejo „tsing-ming“ že v predkrščanski dobi poznali piruhe. Ta praznik praznujejo v začetku aprila, ko je trava zelena (tsing) in zrak čist (ming), tedaj v času naše Velike noči.

Že v prastarih časih je služilo jajce pri verskih obredih kot znamenje vzbujajoče se narave po dolgem zimskem spanju. In prva krščanska cerkev v Egiptu, si je izbrala nojevo jajce kot znak vere. Ta simbol je v Orijentu še dandanašnji v rabi. Pred velikim oltarjem, ki ga razsvetljuje šest srebrenih luči, obesijo v krogu nojeva jajca, poslikana s krasnimi ornamentami.

Podobna navada je tudi na Japonskem, kamor dospo nojeva jajca iz Avstralije. Japonski umetniki naslikajo na modrikasto lupino pokrajine, obraze znanih oseb (portrete) ali slike iz vsakdanjega japonskega življenja.

Mohamedanci ob severni afriški obali upo-

30% v primeri z lani manj. Ako pa se ugotovi priziv glede šole v Vrbi, da bi se ne zidala glavna šola, potem se doklada zniža še za 30 odstotkov.

Svetna vas. (Občinsko gospodarstvo in občinska seja.) Dne 28. februarja se je vršila seja občinskega sveta v svrhu sprejetja proračuna. Kljub temu, da so časi zelo hudi in postaja kriza vedno težja, se mora povdariti razveseljivo dejstvo, da je občinsko gospodarstvo vzorno, čeprav je občina z raznimi izdatki, ki jih nalaga in odteguje dežela, težko obremenjena. Lansko leto smo imeli 50 odstotkov občinske doklade, letošnji proračun pa izkazuje 11.838 S izdatkov in 10.378 S dohodkov, primanjkljaja tedaj 1460 S, ki se krije s 25 odstotno občinsko doklado. Pri glasovanju je prišlo do ostre razprave med našimi in odborniki Landbunda in socialistov. Landbund in socialisti so kot manjšina burno protestirali proti preniško odmerjeni dokladi in zahtevali tudi letos 50 odstotkov. Neprestano je bilo slišati iz ust nekega landbundovca, da je to volilni šlager. Ta obupni protest proti vzornemu občinskemu gospodarstvu naše stranke so skušali utemeljevati s tem, da so izdatki preniško vnešeni in da bo letos zmanjkalo občini denarja. Kljub vsem pojasnilom poročevalca, se opozicija ni dala prepričati, da bi glasovala za 25 odstotno občinsko doklado. Občina je prištedila lani okrog 3000 S, ki so kot gotovina v blagajni, dalje so vse postavke ubožnega sklada močno zvišane napram lanskemu letu in občinski proračun ne izkazuje v letošnjem letu posebnih izdatkov. Občinski svetnik naše stranke g. Lapuš je glede znižanja občinske doklade izjavil, da je omejila izdatke dežela, da prihaja zveza z novim dodatnim proračunom in da je v prvi vrsti naloga občine, da tudi ona pomaga prebresti kmetu sedanjo gospodarsko krizo. Mnogo na slabšem je kmet, je obrtnik ravno vsled padca kupne sile kmeta, pa je tudi delavec. Vsled tega je padla tudi davčna sila in z ozirom na to se povsod znižujejo proračuni. Kako naj plačajo kmet, delavec in obrtnik visoke občinske doklade, ko blaga ni mogoče spraviti v denar, ali s ceno, ki ne krije niti proizvodnje. Občina ni v to vključena, da nabira kapital in v teh težkih časih iztiska iz ubogih davkoplačevalcev visoke občinske doklade. V imenu svoje stranke je izjavil, da bodo občinski svetniki njegove stranke strnjeno glasovali za znižanje občinske doklade na 25 odstotkov, ker ta odstotek popolnoma zadostuje za kritje potreb naše občine. V imenu Landbunda je izjavil občinski svetnik Schnizer, da bo Landbund glasoval proti znižanju in za dosedanjih 50%. Večina občinskega sveta, to so odborniki naše stranke, je glasovala za 25 odstotkov in proračun veljavno sprejela, dočim so landbundovci in socialisti glasovali proti. — Davkoplačevalci, ali so še kje na svetu v kakšni občini odborniki, ki bi v času, ko ste izmogni, da komaj dihate, glasovali proti vaši razbremenitvi, proti znižanju davkov! In to celo odborniki Landbunda, ki si lasti zastopstvo ubogih kmetov in obrtnikov. Bližajo so volitve v občinske zastope in ti ljudje že lezejo okrog vas, občani, in se vam predstavljajo kot vaši najboljši prijatelji. Ali z ozirom na omenjena dejstva je tukaj pozornost na mestu? Ko je naša občina v krasnem redu in nas vsi naši sosede iz sosednjih občin zavidajo za našo skrbno občinsko upravo, hočemo pri bodočih občinskih volitvah pokazati, da tudi zanaprej hočemo imeti takšno gospodarstvo v občini. Brez ozira na strankarsko opredeljenost bomo volili v občinski svet domače poštene in skrbne občinske gospodarje, kot je naš dosedanji župan in odborniki naše stranke!

Loga vas. (Smrt.) Dne 11. t. m. smo položili k zadnjemu počitku najstarejšo ženo gospo Terezijo Katnik v 90 letu starosti. Čeravno je bila uboga, je bila med nami vendar zelo priljubljena. O tem je pričal njen pogreb. Č. župnik Bayer je imel ganljiv nagrobni govor. Saj je rajna zaslužila tak pogreb, ker je bilo do zadnjega njeno največje veselje kinčanje cerkve in popravljanje grobov. Naj počiva v miru, ostalim pa naše sožalje. Pri tem moramo omeniti, da imamo v naši župniji več starih ljudi. Da bi posebno oni, ki so vzrasli ob težkem delu in trdem kruhu, še prav dolgo živeli!

Žvabek. (Pogreb.) Skoraj pol stoletja ni bilo iz župnišča pogreba. Letos pa sta bila oba

odrasla mrliča prinešena odtod. Ob novem letu neki berač, sedaj pa vzorni 62 letni gospodar v župnišču, pridni in zvesti hlapec Lovrenc Štular. Bil je izredno delaven in skrben ter udan svojim gospodarjem. Služil je le pri duhovnikih. V Šmihelu in na Reberci pri pok. č. Šumahu, v Pliberku pri č. dekanu Mariniču in 18 let v Žvabeku. V gozdu je delal drva in veja mu je padla tako nesrečno na glavo, da je po enodnevnem trpljenju, ne da bi se bil zavedel, mirno v Gospodu zaspal. Smrt je prišla naglo in nepredvideno, a ne nepričakovano, kajti sprejemal je redno sv. zakramente in tako tudi sedaj tri dni pred smrtjo. Imel je lep pogreb. Vsa fara stoji pod vtisom tega dogodka; vse ga je spoštovalo, saj je bil najlepši vzgled vsem: fantom in poslom in gospodarjem. Je že tako, da Bog udari včasih enega, kateremu udarec nič ne škoduje, da s tem kliče 10 drugih, katerim bi tak udarec morda večno škodoval! Lovrenc, ti se pa odpočij od svojega vzornega a trudapolnega življenja!

Bistrica na Zili. (Valentin Brandstätter †.) V petek, dne 11. marca smo spremljali očeta Valentina Brandstätterja, p. d. Vaguta, na njegovi zadnji poti na pokopališče k sv. Martinu na Bistrici. Bil je v edeninsedemdesetem letu. Njegov sin Valentin je župnik v Št. Rupertu pri Velikovcu. Pred enim mesecem so se še zbrali vsi štirje še živi otroci doma pri očetu, da so obhajali skupno očetovo sedemdesetletnico. Eden od otrok, Anton, pa je padel ob Piavi. K pogrebu so došli poleg sina-duhovnika tudi še č. župniki iz Gorjan, Čač, Šentjurja in Blač, kakor tudi šmihelski kaplan Milonik, kateremu je bil rajni stric. Ob odprtem grobu sta govorila rajnemu v slovo č. župnik Maierhofer in kaplan Milonik. Prvi je omenil tudi stari pregovor, da je v očeh božjih več vredno, če postavi kak oče enega svojih otrok kot duhovna pred oltar, kakor če bi zidal Bogu veliko cerkev. Samo moških je bilo pri pogrebu čez 200. Ljubi Bog naj bo rajnemu Vagutovemu očetu velik plačnik!

Okrog nas. Vsled demonstracij v Wolfbergu dne 9. marca je bilo aretiranih 12 klovodij in predanih deželnemu sodišču. Med njimi so tudi nekateri kmetje. Naravna posledica upora. — Dne 12. t. m. so zabeležili na Koroškem 19.178 podpiranih brezposelnih. Število se je pomnožilo za 151 oseb. — Razdelitev in prodajo zvezne klobase na Koroškem prevzamejo občine. Komadi bodo po pol in 1 kg težki in bodo stali 50 g in 1 S. V Celovcu in okoliških občinah so jih začeli prodajati že pretekli ponedeljek. Vzdrži se ta klobasa do 5 tednov. 51 komadov drobnice se je že pokupilo in predelalo. Deželske občine pridejo šele na vrsto. — Razpisano je učiteljsko mesto v Št. Štefanu na Zili in v Bilčovsu in mesto učiteljice na Djekšah. — 14. januarja sta dva cigana ukradla pri posestniku Krušicu v Velinji vasi dve puški. Dan nato sta ukradla v Čahorčah eno gnjat. Orožništvo je oba cigana tatova prijel. Wolf bo sedel 3 mesece. Taubman pa 2 meseca, poleg tega se Wolf po prestani kazni izžene iz dežele. — Za provizorja v Borovljah je bil imenovan č. Oto Schuster. — Sejmi v aprilu: 4. v Maloščah, 6. v Beljaku, 18. v Grebinju, 23. na Djekšah in 25. v Št. Janžu na Mostiču.

NAŠA PROSVETA

Veliki umetnik.

V dosedanjih člankih smo gledali zemljo v njeni rasti, cvetu in sadu. Vsa njena rast razodeva veličino stvarniške modrosti. V mali rastlinici odseva sličica, skrivnostna in preprosta, ki narekuje človeku njegov življenjski program: iz zemlje naj raste posameznik, njegova osebnost bo zadobila v solncu in svetlobi — v bogastvu notranjega življenja — svojstveni značaj in dorastla v veliko narodno družino ter dajala vsa polna in dozorela novo življenje. Slišali smo nadalje, kako se odraža v vsaki še tako neznamni rožici nekaka mala fotografija celega naroda, ki raste iz kmeta-korenine v življensko stebelce obrtnikov, trgovcev in uradnikov in se razcveti v narodnem izobraženstvu, ter daje sad in zrno.

Mali košček zemlje, ki nas obdaja s svojo bujno rastlinsko rastjo, govori življensko modrost. Li torej ne vzbuja pogled v to božjo naravo v nas velikega občudovanja ter skrivnostno-čudovite lepote? In vendar je vse to le košček in sicer prav neznamenit košček lepote in modrosti, ki jo razodeva stvarstvo v neizmernem božjem svetu. Da zazreš še to, se presunjen vprašuješ še po umetniku in modrijanu, ki je vse to ustvaril.

Vsa božja narava v kraljestvih luči, zraka in zemlje je ena sama velikanska umetnina, skrivnostno popolna v svojem redu in sistemu, v svoji celoti in v svojih delih. Mala rožica je pod povečalnim steklom milijardna družina čudovito urejenih in združenih celic. Tako je tudi neizmerno zvezdnato nebo le velika celotna družina, v katero se včlenjujejo manjše družine solčnih sistemov in še manjše družinice stalnic in planetov. Vse zvezdnato nebo je nekako neizmerno telo, katerega srce je centralno solnce in katerega udje solčni sistemi in deli te posamezne zvezde. Tudi kraljestvo rastlinstva in živalstva ni nikakor navadna svota najrazličnejših rastlin in živali, ni samo velik kup živih bitij, marveč je liki zvezdni družini ena sama velika celota-družina, sestavljena iz malih družinic, ki zopet sestojajo iz medsebojno sorodnih udov ali celic. Stvarstvo torej ni brezmiselna masa bitij in mrtvih predmetov, ni nikak nered ali zmešnjava, marveč velikanska in čudovito urejena celota, ki jo tvorijo smiselno podrejeni in medsebojno nadrejeni deli.

Tudi človeštvo ni nikako število ljudi, marveč velika družina. In vsak izmed nas ni sam sebi na svetu, marveč je udružen v družino, sorodstvo, narod in narodno skupino; ta je končno člen družine človeštva.

Stvarstvo je torej harmonično in vse ima svoj določeni prostor, je postavljeno na svoj kraj in ima svojo postavbo v službi nadrejene celote.

Iz te čudežne harmonije stvarstva naj bi spoznavalo človeštvo umetnika-stvarnika in priznavalo njegovo življensko zapoved! Da bi ne služilo v sebični in ozki misli sebi, ampak se znašlo v misli velikonočnega jutra! Tedaj bi še ono našlo z vstajajočo naravo vred pot iz umiranja in hiranja v novo odrešeniško vigrad.

Borovlje. (Občni zbor.) Ob precejšnji udeležbi članov se je vršil v nedeljo 13. t. m. 7. občni zbor društva slovenskih diletantov z običajnim dnevnim redom in predavanjem o svetovnih gospodarskih vprašanjih ter različnih delovnih procesih pretekla in sedanje dobe in o stremljenjih vodilnih oseb različnega naziranja o teh vprašanjih. Po uvodnih formalnostih smo se spominjali umrlih članov gg. Borovnika in Turka, oba navdušena pospeševalca našega društva. Ohranimo ju v trajnem spominu! Poročilo izkazuje 3 odbore, 2 razširjeni seji in 3 prireditve: „Trojčki“, „Damijan Vašek“ in Miklavžev večer. Poleg tega je sodeloval igralni in pevski odsek pri pevski prireditvi v Borovljah. Blagajnik je poročal o nakupu harmonija, 20 stolic in o napeljavi električne luči v društveno sobo. Pri volitvah se soglasno izvoli za predsednika g. Vertič, ostali odborniki so po večini ostali. Z ozirom na slabe gospodarske razmere se zniža članarina od 1 S na 50 g letno. Predlogi o delovanju pevskega zbora in o obnovitvi tamburaškega odseka so se vzeli na znanje.

RAZNE VESTI

Dogodki v svetu. Vodja Heimwehra, knez Starhemberg, je zašel v denarne težkoče. Baje ima 4.2 milijona S meničnih dolgov. Sedaj se poizkuša poravnava. Biti vodja Heimwehra mora biti vendar nehvaležen posel. Narodna banka je znižala obrestno mero od 8 na 7 odstotkov. — Orožniške postaje bodo zopet smele uporabljati motorna kolesa. Vsled štednje so se smela dosedaj porabljati samo v najnujnejših slučajih. — **Jugoslavija:** Iz moravske banovine poročajo, da je Morava poplavlila polja, vasi in trg. Ponekod dosega višina vode več kot 4 m. V Rutovcu je 225 hiš popolnoma pod vodo. Reševati pomaga vojaštvo. — V Jugoslaviji je 182.000 brezposelnih. V primeri z našo državo pravzaprav malo. Samo brezposelno skrbstvo v Jugoslaviji še ni na taki višini kot pri nas. Vsled tega so se začeli strožje izvajati predpisi o varstvu domačega delavstva. Marsikateri Avstrijec se bo moral vrniti. — V Jugoslaviji znižajo zemljiški davek za 20 odstotkov. Splošno je že sedaj dosti nižji od našega. — **Nemčija:** Nemški izumitelj Braun je izumil negorljiv papir. Papir se napoji z neko tekočino, ki ne izpremeni barve papirja. S to tekočino se da impregnirati tudi blago za obleke in slično. — Za volilno propagando je izdal Hitler ogromne vsote. Neplačanih računov mu je ostalo za 5 do 6 milijonov mark, njegova blagajna pa je prazna. Pri zadnjih predsedniških volitvah se je namreč vračunal. Narodni socialisti so bili celo pripravljeni, da s silo prevzamejo oblast. Varnostne oblasti so dobile v roke načrte in zaplenile več orožja. — **Iz drugih držav:** V bližini Konstancie v Romuniji sta trčila dva tovorna vlaka, ki sta vozila petrolej. Vsled sunka se je več vagonov razbilo in petrolej se je vžgal. Vseh 10 železničarjev je postalo žrtev te nesreče. Preiskava je došla, da sta nesrečo zakrivila vlakovodja in njegov pomočnik, ki sta bila pijana. — Vžigalčni kralj Ivar Kreuger je 12. t. m. izvršil v Parizu samomor. Pravi se, da je izvršil samomor vsled finančnih težkoč. Bil je najbogatejši Šved in bi kljub temu še lahko dostojno se preživil, četudi bi se njegovo premoženje nekoliko zmanjšalo. Kreugerjev vžigalčni koncern je posodil Madžarski 36. Romuniji 32. Jugoslaviji 22.5 in Poljski 6 milijonov dolarjev. V vseh teh državah je imel vžigalčni monopol. Švedska vlada je dovolila Kreugerjevemu koncernu preložitve plačil in uvedla preiskavo o plačilni zmožnosti koncerna. Takoj po samomoru so delnice tega koncerna zelo nizko padle v New Yorku, Parizu in Londonu. Za njim je izvršil samomor še eden njegovih sotrudnikov. Čudni ljudje so ti bogataši. Ko se jim nekoliko majoje tla pod nogami, pa že izvršijo samomor. — Med podeželskim prebivalstvom v okolici Peševarja v Indiji je nastalo novo ustaško gibanje proti Angliji. Poseči je moralo vmes vojaštvo. Več upornikov je bilo ubitih in mnogo ranjenih. — Pred par dnevi se je na zobčati železnici Monte Carlo—La Turbie zgodila velika nesreča. Malo pred vrhom so odpovedale zavore in voz je zdrčal v dolino. Več oseb je bilo ubitih in težko

ranjenih. — Ker je v severnem Kavkazu v Rusiji v gorah zapadel visok sneg, je reka Kuban prestopila bregove. 80 vasi je pod vodo. — Blizu Frankenaue na Češkoslovaškem je iz neznanega vzroka izbruhnil v rudniku požar, zaradi katerega se je rov posul. Pri tem je zasulo 17 rudarjev, izmed katerih so jih mogli rešiti po trudapolnem delu 13 živečih, ostali štirje pa so bili že mrtvi.

Listnica uredništva:

E. Z. v P. Na Vaše vprašanje, zakaj se mora letos plačati 1 S, ko se prosi za letošnjo oproščenje šolarja, Vam odgovorjamo, da plačajo samo dotični 1 S, katerim se je šolar oprostil in sicer šele potem, ko se mu oproščenje naznani. Ubožni, ki 1 S ne morejo plačati, pa naj že, ko prosijo za oproščenje, prosijo tudi za spregled plačila. Dokler oproščenje ni ugodno rešeno, je plačila oproščen vsak.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice za Št. Janž in okolico, registrovane zadrage z neomejeno zavezo, ki se vrši na **velikonočni pondeljek, dne 28. marca 1932 ob 3. uri popoldne v pisarni pri Tišlarju v Št. Janžu.**

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev.
4. Pregled in odobritev računskega zaključka za l. 1931.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
7. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Opomba: Ako bi v določenem času občni zbor ne bil sklepčen, se (glasom pravil, § 35) eno uro pozneje vrši drugi občni zbor z istim dnevnim redom in na istem mestu, ki sklepa brez ozira na udeležbo. 40

Vabilo k igri Tihotapec

ki jo uprizoni Prostovoljna požarna bramba za občino Bistrica pri Pliberku na **velikonočni pondeljek, dne 28. marca 1932 ob 3. uri pop. pri Šercerju v Šmihelu.**

Istočasno Vas vse iskreno vabimo na drugo p ired.tev

Rodoljub iz Amerike

ki Vam bo nudila **10. aprila ob 3. pop. pri Brezniku v Pliberku** mnogo smeha in zabave. — Nastopili bodo prvi prireditvi bistriški pevci, pri drugi pa bo svirala godba na pihala!

Čisti dobiček je za nabavo motorne b. izgalne.

Vas vabi

načelstvo.

VABILO

na zelo smešno igro

Scapinove zvijače

ki jo uprizoni Slovenska čitalnica v Glinjah na **velikonočni pondeljek, to je 28. marca ob 3. uri popoldne pri Cingelcu na Trati.**

Nastopijo tudi pevci.

44

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

VABILO

na igro

Mala pevka

ki jo uprizoni Izobraževalno društvo „TRTA“ v Žitari vasi

v **nedeljo, dne 3. aprila 1932 ob 3. uri popoldne v Društvenem domu v Žitari vasi.**

Pred igro govor, med odmori petje.

Vstopnina znižana!

45

Prijazno vabi ODBOR.

Nove slovenske plošče

so izšle, in sicer naslednji posnetki:

Slovenski vokalni kvintet:

- Št. 1058. Hladna jesen že prihaja — En hribček bom kupil.
„ 1060. Oj dekle, kaj si tak žalostno — Vinska.
„ 1066. Dekle je na pragu stalo — Pozimi pa rožice ne cveto.
„ 1068. V nedeljo jutro vstala bom — Pastirček.
„ 1076. Počnoč — Pod ovrhom (Luna sije.)
„ 1062. Vabilo — Vasovalec.
„ 1064. Pelin roža — Ko so fantje proti vasi šli.
„ 1070. Jutro — Savska.
„ 1704. Na trgu — Lahko noč.

Razni pevski zbori:

- Št. 1078. Nikar se me ne boj — Luna sija.
„ 1080. Oddaljeni — Oj Doberdob.
„ 1082. Gor čez izaro — Pogled v nedolžno oko.
„ 1084. En starček je živel — Na straži.

Mešani zbor, violina, orgle, zvonovi, pridiga:

- Št. 1086. Sveta noč, I. in II. del.
„ 1088. Romanje k Materi božji, I. in II. del.

Iz domačega življenja z domačo godbo, šaljivo petje, govor s sviranjem harmonike:

- Št. 1090. Poštov ples — Vesela polka.
„ 1092. Ribenška — Naš maček.
„ 1094. Amerikanec na obisku v stari domovini, I. in II. del.
„ 1096. Nova stara pesem — Oj ta zakonski stan.
„ 1098. V gostini pri Amerikancu, I. in II. del.
„ 1100. Zeleni juri — Študentovska.
„ 1102. V vinogradu, I. in II. del.
„ 1104. Ženitovanje, I. in II. del.
„ 1106. Žganjekuha v Ameriki — Na gavgah.
„ 1108. Vandrovce Cigani.
„ 1110. Njega ni — Spomini, valček.
„ 1112. Nocoj je ena lušna noč — Gozdna polka.

Slovenska domača godba:

- Št. 1114. Gorenjska polka — Gorenjčkam.
„ 1116. Drvoseki — Citraška koračnica.
„ 1118. Narodni valček — Narodno kolo.
„ 1120. Slovenski valček — Na Dolenjskem.
„ 1122. Poskočna polka — Plavaj moja barčica in še razni drugi vački itd.

Na željo se pošlje cenik zaslonj! Pišite takoj po plošče, ker posnetki so isredno jasni in raz očni. Na koroskem jih dobite samo pri

Janezu Lomšek, Zagorje, pošta Eberndorf.

Dobite tudi vse slovenske plošče raznih znamk, kakor Polydor, Columbia, Odeon, Ultraphon itd.

41

Cena odprodaja se je pričela!

Modna trgovina SCHLICHTINGER - CELOVEC, Wienerg. 4

Najcenejši nakupni vir plaščev, oblek, bluz, predpasnikov, čevljev, klobukov, moškega, ženskega in otroškega perila, nogavic, kratkih nogavic in mnogih drugih potrebščin.

Obleke	od S 3.90	Ženske srajce	od S 1.58
Plašči	18. —	Kombineže	1.98
Moške obleke	55. —	Nogavice	— 69
Moške hlače	5.50	Kratke nogavice	— 55
Moške srajce	2.78	Reformne hlače	1.98
Moške spodnje hlače	1.86	Štajerske hlače	2.98
Moški klobuki	4. —	Čevlji	4.90
Moški in ženski dežniki	4.50	Telovniki	3.90

Požurite se, ker mi prodajamo samo tako dolgo še, dokler traja zaloga kljub podražitvi po starih cenah. 38

Govorimo slovenski!